

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/513/2014
Identifikačné číslo spisu:	1106216606
Dátum vydania rozhodnutia:	21.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1106216606.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Ing. T. O., bývajúceho v X., zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Dušan Pohovej & partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Námestie Slobody č. 10, IČO: 36863904, proti odporkyni Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26 C 159/2006, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. júna 2014 sp. zn. 8 Co 445/2010, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 17. júna 2014 sp. zn. 8 Co 445/2010 z r u š u j e vo výroku, ktorým odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 15. júla 2010 č.k. 26 C 159/2006-183 v spojení s jeho opravným uznesením z 3. augusta 2010 č.k. 26 C 159/2006-197 v napadnutej časti, týkajúcej sa príslušenstva pohľadávky - úroku z omeškania, zmenil tak, že odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní úroky z omeškania vo výške 7% ročne zo sumy 27 904,28 € od 25. apríla 2006 do zaplatenia.

Vec v rozsahu zrušenia vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 15. júla 2010 č.k. 26 C 159/2006-183 v spojení s opravným uznesením z 3. augusta 2010 č.k. 26 C 159/2006-197 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní náhradu škody 27 904,28 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 7 % ročne zo sumy 1 963,29 € od 25. apríla 2006 do zaplatenia ako aj náhradu nemajetkovej ujmy 29 874,53 €; vo zvyšnej časti (uplatnenej náhrady škody s prislúchajúcim úrokom z omeškania) návrh navrhovateľa zamietol. V odôvodnení rozsudku uviedol, že uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave, Úradu justičnej a kriminálnej polície zo 17. marca 2004 ČVS: KRP-49/OEK-BA-2004 bolo proti navrhovateľovi začaté trestné stíhanie vo veci trestného činu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie (§ 124a ods. 2 a § 173 ods. 1 a 2 Trestného zákona). Uznesením Okresného súdu Bratislava V z 19. marca 2004 sp. zn. Tp 134/2004 bol navrhovateľ vzatý do väzby, ktorá začala plynúť

16. marca 2004. Uznesením Okresného súdu Bratislava V z 2. júla 2004 sp. zn. Tp 313/2004 bol navrhovateľ 7. júla 2004 prepustený z väzby a uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave, Úradu justičnej a kriminálnej polície zo 4. januára 2005 ČVS: KRP-49/OEK-BA-2004 UM, ktoré nadobudlo právoplatnosť 24. januára 2005, bolo jeho trestné stíhanie zastavené z dôvodu, že „sa nestal skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie“. Takto zistený skutkový stav posúdil súd prvého stupňa podľa ustanovení § 1 ods. 1 a § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) v spojení s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Konštatoval, že trestné stíhanie navrhovateľa, vrátane väzby trvajúcej od 16. marca 2004 do 7. júla 2004, zakladá jeho nárok na náhradu škody a tiež na náhradu nemajetkovej ujmy. Navrhovateľ v čase začatia trestného stíhania cestoval za prácou k zahraničnému zamestnávateľovi - obchodnej spoločnosti so sídlom v Spojených arabských emirátoch (ďalej len „zahraničný zamestnávateľ“), kde mal v zmysle predloženého menovacieho dekrétu pracovať najmenej dva roky za mzdu 2 550 USD mesačne. S ohľadom na pravidelný beh vecí mal teda možnosť zväčšiť svoj majetok o túto mzdu. K zväčšeniu jeho majetku nedošlo z dôvodu trestného stíhania vedeného proti nemu. Pri výpočte náhrady jeho ušlého zisku vychádzal súd prvého stupňa z mesačnej mzdy uvedenej v menovacom dekréte a za obdobie od začatia trestného stíhania do jeho skončenia ju vyčíslil sumou 27 904,28 €. Náhradu škody za obdobie od prepustenia z väzby na kauciu až do zastavenia trestného stíhania mu priznal preto, lebo dovtedy nemohol vycestovať do zahraničia. Vo zvyšnej časti uplatnenej náhrady ušlého zisku návrh zamietol s odôvodnením, že navrhovateľ nepreukázal záujem zahraničného zamestnávateľa o jeho prácu po skončení trestného stíhania. Navrhovateľom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy posudzoval súd podľa Dohovoru a dospel k záveru, že nezákonným trestným stíhaním navrhovateľa, ktoré malo značnú publicitu, došlo k zníženiu jeho vážnosti a dôstojnosti, poškodeniu jeho mena a občianskej cti, ako aj k závažným dopadom na jeho profesionálnu kariéru a tiež osobný a rodinný život. Za túto nemajetkovú ujmu mu preto patrí primeraná náhrada, výšku ktorej určil sumou 29 874,53 €. V časti príslušenstva pohľadávky (úroku z omeškania, ktorý navrhovateľ uplatnil vo výške 7% ročne zo sumy 67 370,46 € od 25. apríla 2006) súd prvého stupňa nepovažoval nárok navrhovateľa za plne opodstatnený, lebo povinnosť odporkyne zaplatiť mu náhradu ušlého zisku mohla vzniknúť až na základe súdneho rozhodnutia určujúceho výšku a splatnosť tejto náhrady. Až uplynutím takto stanovenej lehoty splatnosti sa odporkyňa mohla dostať do omeškania. Vzhľadom na to priznal navrhovateľovi úroky z omeškania len v časti uplatnených trov obhajoby v trestnom konaní (vo výške 7% ročne zo sumy 1 963,29 €), pričom za začiatok omeškania určil 25. apríl 2005 (deň nasledujúci po uplynutí šesťmesačnej lehoty odo dňa podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku); vo zvyšnej časti uplatneného úroku z omeškania návrh navrhovateľa zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

Zamietajúci výrok uvedeného rozsudku napadol navrhovateľ odvolaním, v ktorom nesúhlasil s tým, že nepreukázal ďalší záujem zahraničného zamestnávateľa o jeho prácu po skončení trestného stíhania. Navyše, rozhodujúcim bolo iba to, že pracovný pomer u neho mal vopred dojednaný na dva roky. Počas trvania väzby (skoro 4 mesiace) nemohol s nikým komunikovať, preto ani zahraničnému zamestnávateľovi nemohol vysvetliť dôvod nenastúpenia do práce. S poukázaním na § 10 zákona č. 58/1969 Zb. zastával názor, že tak, ako sa odporkyňa dostala do omeškania s náhradou škody spočívajúcej v trovách jeho obhajoby v rámci trestného konania, dostala sa do omeškania aj s platením náhrady ušlého zisku.

Proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý sa týkal príslušenstva (úroku z omeškania) a tiež náhrady nemajetkovej ujmy, podala odvolanie odporkyňa. Podľa jej názoru nie sú splnené zákonné predpoklady pre to, aby bola navrhovateľovi priznaná aj náhrada nemajetkovej ujmy. Navyše, súd mu túto náhradu priznal v úplne neprimeranej výške. Vyslovila tiež názor, že ustanovenie § 517 Občianskeho zákonníka nemožno aplikovať na prípady zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. Zmyslom inštitútu predbežného prerokovania nároku na náhradu škody je predchádzanie súdному konaniu. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je len podmienkou uplatnenia tohto nároku na súde. Do omeškania sa preto mohla dostať až uplynutím lehoty stanovenej v rozhodnutí súdu o náhrade škody.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 17. júna 2014 sp. zn. 8 Co 445/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením v napadnutej časti týkajúcej sa príslušenstva pohľadávky (úroku z omeškania) zmenil tak, že odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní úroky z omeškania vo výške 7% ročne zo sumy 27 904,28 € od 25. apríla 2006 do zaplattenia. V napadnutej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa správne interpretoval ustanovenie § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov tak, že na daný prípad sa vzťahuje zákon č. 58/1969 Zb. Ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. priznávajú právo na náhradu škody tým subjektom, ktorí boli účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím orgánu štátu. Súd prvého stupňa správne zohľadnil, že navrhovateľ v trestnom konaní vynaložil náklady na svoju obhajobu a v dôsledku existencie nezákonných rozhodnutí orgánu štátu nemohol zväčšiť svoj majetok o dohodnutú mzdu, ktorá by mu inak patrila od jeho zahraničného zamestnávateľa. Správne mu priznal náhradu škody len vo výške 27 904,28 €, ktorá predstavuje trovy obhajoby v trestnom konaní a ušlý zisk navrhovateľa len za obdobie od začatia trestného stíhania do jeho zastavenia. Opodstatnene tiež vo zvyšnej časti uplatnenej náhrady škody s príslušenstvom návrh navrhovateľa zamietol, lebo navrhovateľ neunesol v tejto časti dôkazné bremeno. V ďalšom odvolací súd citoval ustanovenia § 9 ods. 1 a § 10 zákona č. 58/1969 Zb., ustanovenia § 517 ods. 2 a § 559 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že Občiansky zákonník pri úprave náhrady škody neustanovuje čas plnenia, je škodca povinný nahradiť škodu poškodenému prvý deň po tom, čo ho požiadal o splnenie. Právo poškodeného požadovať náhradu škody spravidla nevzniká na základe rozhodnutia súdu, ale priamo zo zákona. Zákon č. 58/1969 Zb. ustanovuje šesťmesačnú lehotu počítanú od uplatnenia nároku poškodeným, v rámci ktorej je príslušný orgán povinný vec prerokovať a rozhodnúť o tom, či nárok poškodeného uspokojí alebo nie. Stanovenie tejto šesťmesačnej lehoty je jednak podmienkou uplatnenia nároku na súde (až po jej uplynutí môže byť podaný návrh na súde), jednak má význam z hľadiska splatnosti nároku na náhradu škody, lebo po jej márnom uplynutí sa povinný subjekt dostáva do omeškania. V posudzovanej veci súd prvého stupňa na dostatočne zistený skutkový stav chybné aplikoval právo. Nesprávny je totiž jeho právny záver, podľa ktorého povinnosť zaplatiť náhradu škody (ušlý zisk) vzniká odporkyni až na základe súdneho rozhodnutia ustáľujúceho výšku a splatnosť tejto náhrady. Súd prvého stupňa síce správne priznal navrhovateľovi úrok z omeškania vo výške 7% ročne od 25. apríla 2006 do zaplattenia a správne určil aj začiatok omeškania odporkyne dňom 25. apríla 2006 (dňom nasledujúcim po uplynutí šesťmesačnej lehoty), úroky z omeškania mu však priznal len v časti uplatnenej náhrady trov obhajoby v trestnom konaní a vo zvyšnej časti jeho návrh (nesprávne) zamietol. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že odporkyňa sa uplynutím šesťmesačnej lehoty odo dňa podania žiadosti navrhovateľa o predbežné prerokovanie nároku dostala do omeškania s náhradou škody vo výške 27 904,28 € (to znamená v celej výške náhrady škody priznanej súdom prvého stupňa, teda nie len čo do náhrady trov obhajoby v trestnom konaní, ale aj čo do ušlého zisku). So zreteľom na to odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa úroku z omeškania zmenil (§ 220 O.s.p.) a odporkyňu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi úroky z omeškania vo výške 7% ročne zo sumy 27 904,28 € od 25. apríla 2006 do zaplattenia. V závere rozhodnutia odvolací súd uviedol, že je dôvodná námietka odporkyne, podľa ktorej si súd prvého stupňa pre rozhodnutie o výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nezhodnotil náležité podklady. Odvolací súd preto prvostupňový rozsudok v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti zmeňujúcemu výroku uvedeného rozsudku odvolacieho súdu podala odporkyňa dovolanie s tým, že napadnutý výrok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru, že odporkyňa sa (už) uplynutím šesťmesačnej lehoty odo dňa podania žiadosti navrhovateľa o predbežné prerokovanie nároku dostala do omeškania s náhradou škody vo výške 27 904,28 €. Pripomenula, že od samého začiatku konania v tejto veci namietala výšku náhrady škody uplatnenej navrhovateľom titulom ušlého zisku vo výške 61 200 USD, a to predovšetkým preto, lebo navrhovateľ mal k zahraničnému zamestnávateľovi nastúpiť 1. marca 2004, avšak ešte 14. marca 2004 sa zdržiaval na Slovensku. Zahraničný zamestnávateľ stratil záujem o jeho ďalšie

zamestnávanie zrejme nie z dôvodu trestného stíhania navrhovateľa, ale z celkom iného dôvodu - daného tým, že navrhovateľ nenastúpil do zamestnania v dohodnutý deň. Navyše, navrhovateľova väzba trvala len necelé štyri mesiace, on však náhradu ušlého zisku požaduje za obdobie plných dvoch rokov. Pri predbežnom prerokovaní nároku navrhovateľa neboli ozrejmené všetky významné skutkové okolnosti, preto ani nebolo možné v šesťmesačnej lehote dostatočne posúdiť opodstatnenosť jeho žiadosti. Povinnosť odporkyne zaplatiť navrhovateľovi ušlý zisk nemohla teda vzniknúť (už) uplynutím šesťmesačnej lehoty stanovenej zákonom č. 58/1969 Zb., ale (až) na základe rozhodnutia súdu odstraňujúceho všetky spornosti a určujúceho výšku a splatnosť náhrady. Až uplynutím takto určenej lehoty splatnosti sa odporkyňa mohla dostať do omeškania. Napokon, ani odvolací súd nijako nespochybnil to, že výška ušlého zisku navrhovateľa bola ustálená až na základe výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa. Nad rámec toho odporkyňa v dovolaní namietla premlčanie navrhovateľom uplatneného práva, lebo navrhovateľ sa úrokov z omeškania začal domáhať až zmeneným petitom návrhu z 19. januára 2010. Z týchto dôvodov žiadala rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na nenáležitom právnom posúdení vychádzajúcom nesprávne z toho, že povinnosť odporkyne nahradiť ušlý zisk mohla vzniknúť až rozhodnutím súdu určujúcim výšku a splatnosť náhrady, resp. že až uplynutím doby splatnosti stanovenej rozhodnutím súdu sa dostala do omeškania. Odvolací súd túto nesprávnosť prvostupňového súdu postrehol a v súlade so zákonom aj napravil. Je nepochybné, že tak, ako sa odporkyňa dostala do omeškania s platením náhrady škody v časti, ktorá sa týka trov obhajoby navrhovateľa v trestnom konaní, tak isto sa dostala do omeškania aj s platením náhrady škody v časti, ktorú tvorí ušlý zisk navrhovateľa. K odporkyňou vznesenej námietke premlčania uviedol, že mohla byť účinne vznesená len do právoplatného skončenia konania, čo sa však v danom prípade nestalo. Z týchto dôvodov navrhovateľ žiadal dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015, lebo dovolanie bolo podané pred týmto dňom)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozsudku uvedenému v § 238 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či je dovolanie opodstatnené.

Dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 O.s.p.).

Dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý. Ak nejde o vady uvedené v § 237, neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd sa obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

1. Odporkyňa v dovolaní tvrdí, že napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (§ 1 ods. 1 veta prvá zákona č. 58/1969 Zb.). Nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe

alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom (§ 9 ods. 1 veta prvá zákona č. 58/1969 Zb.). Ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde (§ 10 zákona č. 58/1969 Zb.). Pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom (§ 20 zákona č. 58/1969 Zb.). Právo na náhradu škody podľa prvej časti druhej hlavy sa premlčí za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené (§ 23 zákona č. 58/1969 Zb.).

Zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi (§ 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov).

Dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní (§ 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka). Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

2. Omeškanie dlžníka nastane, ak nesplní svoj dlh vôbec, alebo ho nesplní riadne a včas. K jeho omeškaniu dochádza uplynutím doby splatnosti, ktorá sa riadi hmotným právom.

Súdny rozhodnutím je splatnosť dlhu určená jednak v prípade, na ktorý sa vzťahuje § 564 Občianskeho zákonníka (t.j. ak bol čas plnenia ponechaný na vôli dlžníka a veriteľ podal návrh, aby čas plnenia určil súd), jednak v prípadoch, v ktorých súd svojím rozhodnutím zakladá záväzok, ktorý predtým neexistoval.

Ak nebola splatnosť dlhu dohodnutá alebo stanovená právnym predpisom, prípadne určená rozhodnutím súdu, nastáva prvým dňom po výzve veriteľa, aby dlžník plnil. Od nasledujúceho dňa sa dlžník dostáva do omeškania.

3. V prípade zodpovednosti štátu za škodu, na ktorú sa vzťahuje zákon č. 58/1969 Zb., musí poškodený uplatniť svoj nárok najskôr na príslušnom ústrednom orgáne. Štát je povinný nahradiť škodu najneskôr v lehote šiestich mesiacov odo dňa, keď poškodený nárok riadne uplatnil postupom podľa tohto zákona. Márnym uplynutím tejto lehoty sa štát dostáva do omeškania a od nasledujúceho dňa po jej uplynutí mu vzniká povinnosť zaplatiť poškodenému aj úrok z omeškania.

Vyššie uvedené, samozrejme, platí iba vtedy, keď je nárok opodstatnený a škoda poškodenému skutočne vznikla.

3.1. Objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 58/1969 Zb. je založená na súčasnom splnení troch podmienok: 1/ nezákonné rozhodnutie, 2/ vznik škody, 3/ príčinná súvislosť medzi vydaním nezákonného rozhodnutia a vznikom škody. Dôkazné bremeno (procesná povinnosť preukázať splnenie týchto podmienok) je na žalobcovi.

Škodou je pritom ujma poškodeného, ktorá spočíva v zmenšení jeho majetku a je vyjadriteľná v peniazoch; ušlý zisk predstavuje to, o čo by sa majetok poškodeného rozrástol pri pravidelnom behu vecí, ak by nedošlo k škodovej udalosti (R 55/1971). O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, keď medzi nesprávnym úradným postupom a škodou je vzťah príčiny a následku; pokiaľ bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva.

3.2. I keď je v danom prípade dovoľaním odporkyne napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu o príslušenstve pohľadávky (o úroku z omeškania), nemôžu byť pochybnosti o tom, že pre posúdenie

správnosti vyriešenia otázky, či a kedy sa odporkyňa dostala do omeškania, je významné to, či vôbec a kedy škoda (navrhovateľom tvrdená v podobe ušlého zisku) vznikla.

Navrhovateľ v priebehu konania tvrdil, že súčasťou škody, náhrady ktorej sa domáhal, je tiež ušlý zisk. Za svoj ušlý zisk označil príjem, ktorý by bol dosiahol u zahraničného zamestnávateľa, u ktorého mal podľa menovacieho dekrétu (č.l. 16 spisu) nastúpiť do zamestnania dňom 1. marca 2004 s tým, že počas trvania jeho pracovného pomeru dohodnutého na 2 roky bude základný mesačný plat 2 550 USD.

Zo spisu vyplýva, že odporkyňa už v konaní na súde prvého stupňa (18. mája 2007) poukazovala na to, že navrhovateľ v deň, ktorý bol dohodnutý za deň jeho nástupu do zamestnania, u zahraničného zamestnávateľa do zamestnania nenastúpil. Poznamenala, že „je možné, že nenastúpením navrhovateľa do práce stratil nový zamestnávateľ o navrhovateľa záujem a zmluvu pokladal za zaniknutú“ (viď č.l. 71 spisu). V písomnom vyjadrení z 24. septembra 2007 (č.l. 84 spisu) znovu (ako ničím nepreukázaný) spochybnila nárok navrhovateľa na ušlý zisk. Podobne (len za „fikciu“) označila navrhovateľove požiadavky na pojednávaní pred súdom prvého stupňa 9. júna 2009 (č.l. 106 spisu).

3.3. Podľa „menovacieho dekrétu“ z 25. januára 2004 (č.l. 16 spisu) bol za deň nástupu navrhovateľa do zamestnania u zahraničného zamestnávateľa určený 1. marec 2004. Navrhovateľ však, a to celkom jednoznačne, v uvedený deň do tohto zamestnania nenastúpil, lebo bol 14. marca 2004 zadržaný pri prechode hraníc Slovenskej republiky (viď napríklad uznesenie na č.l. 5 spisu).

Odporkyňa preto dôvodne v priebehu konania nastolila otázku, či navrhovateľovi v dôsledku jeho nenastúpenia do zamestnania u zahraničného zamestnávateľa 1. marca 2004 nezanikol dohodnutý pracovný pomer. Ak by nenastúpenie do zamestnania 1. marca 2004 malo tento následok, navrhovateľovi by nevznikol nárok na mzdu, takže na jeho strane by vôbec nemohlo ísť o „ušlý zisk“, za ktorý by zodpovedala žalovaná.

Navrhovateľ pritom sám v odvolaní pripustil možnosť, že v súlade s právnym poriadkom platným v mieste sídla zahraničného zamestnávateľa „takýto zmluvný vzťah zanikol samotným nenastúpením do práce v dohodnutý termín bez ospravedlnenia“ (viď č.l. 194 spisu).

3.4. Zo spisu ďalej vyplýva, že súd prvého stupňa - k otázke významnej z hľadiska opodstatnenosti nároku navrhovateľa na ušlý zisk - vykonal dokazovanie iba menovacím dekrétom a výsluchom navrhovateľa ako účastníka konania (č.l. 104 spisu). Výsluch svedkov, to znamená navrhovateľovej manželky (č.l. 170 spisu) a navrhovateľovho priateľa (č.l. 174 spisu), sa týkal vo väčšej miere iných skutkových okolností, predovšetkým navrhovateľom tvrdenej nemajetkovej ujmy spôsobenej mu údajne konaním orgánu štátu a tiež „konkurenčným pozadím“ dôvodov, so zreteľom na ktoré bolo iniciované trestné stíhanie navrhovateľa.

Súd prvého stupňa nevykonával žiadne dokazovanie na zistenie skutkových okolností významných pre vyriešenie otázky, či a aké dôsledky malo nenastúpenie navrhovateľa do práce u zahraničného zamestnávateľa v dohodnutý deň (1. marca 2004). Žiadnym spôsobom neskúmal, prečo navrhovateľ do tohto zamestnania nenastúpil vo vopred dohodnutý deň, či konal po dohode so zahraničným zamestnávateľom a či (ak išlo o neospravedlnené nenastúpenie do zamestnania) nedošlo z tohto dôvodu k zániku pracovného pomeru navrhovateľa a zahraničného zamestnávateľa. V takom prípade by totiž, samozrejme, bol ušlý zisk navrhovateľa, ktorého sa v konaní domáhal, skutočne iba „fikciou“.

Odvolací súd dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa nedoplnil.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu teda odporkyňa v dovolaní opodstatnene namieta, že odvolací súd rozhodol predčasne (vecne nesprávne) v procesnej situácii, v ktorej výsledky dosiaľ vykonaného dokazovania nepreukázali samotný základ nároku navrhovateľa na ušlý zisk. Predčasné sú preto aj všetky úvahy dovolacieho súdu o tom, že mu patrí nárok na úrok z omeškania.

4. Pre úplnosť najvyšší súd pripomína, že dovolacie konanie má prieskumnú povahu. Rozsah dovolacieho prieskumu sa môže týkať iba toho, čo bolo predmetom konania a posudzovania pred prvostupňovým a odvolacím súdom. Dovolací súd môže v dovolacom konaní preskúmať len postup a rozhodovanie odvolacieho súdu v reáliách rámca, známeho už odvolaciemu súdu (vid' napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 108/2012, 3 Cdo 118/2012 a 3 Cdo 204/2012). Námetka premlčania vznesená v dovolacom konaní je okolnosťou, ktorá je v naznačenom zmysle „nová“, preto sa ňou dovolací súd nezaoberal.

5. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie odporkyne je opodstatnené (vid' vyššie 3.) a že sa v ňom dôvodne namieta, že odvolací súd svoje rozhodnutie v otázke opodstatnenosti nároku navrhovateľa na úroky z omeškania založil na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.